

Bölüm 15

ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI BAĞLAMINDA HUBRİS SENDROMU: SON 10 YILDA YAPILAN AKADEMİK ARAŞTIRMALAR KAPSAMINDA BİR DEĞERLENDİRME

Mevlüt KARADAĞ¹

GİRİŞ

Dünyamız her geçen gün inanılmaz bir hızla değişmekte ve gelişmektedir. Yoğun rekabet koşullarının da etkisiyle, örgütler bu değişim ve gelişime uyum sağlama/ayak uydurma zorunluluğu içerisine girmektedir. Bu noktada, ister kamu sektörü, isterse özel sektör olsun, evrensel değerlere bağlı, yüksek bir adalet duygusu ve karakter yapısına sahip, gelişime açık, etkili, başarılı, karizmatik ve adaptif liderler ön plana çıkmakta, örgütsel sorunlar ve çözümleri konusunda odak noktasını oluşturmaktadır. Küreselleşen dünyada, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, arzu edilen liderlik özelliklerini kazanmak açısından yaşamın her boyutunda öğrenmeyi, özellikle “başkalarıyla birlikte yaşamayı öğrenme” boyutuyla etkili kılmaktadır.

Yaşanan değişimler toplumsal dinamikleri hızlandırmakta, bu durum bireylerin kimlik oluşumu üzerinde etkili olmaktadır. Dolayısıyla kuşaklar ve kültürlerarası etkileşim günlük yaşantının en önemli parçası konumuna gelmektedir. Yeni neslin, kültürel ve evrensel değerler ile birlikte, insanlara ve olaylara karşı önyargısız yaklaşması, zekâ geliştirici becerilerin yanında iletişim sanatını da öğrenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Ayrıca etkin bir sorun çözme becerisi, üretkenlik, inovasyon, titizlik, dikkatli düşünme, sosyal beceriler geliştirme kavramları da geleceğin olumlu ve istendik yönde şekillendirilmesinde yadsınamaz derecede önemli rol oynamaktadır.

Ancak, tüm bu istenilen ve kazanılması hedeflenen özellikler yanında, kimi liderler veya yöneticiler, içinde bulundukları ortamın da etkisiyle, ulaştıkları hedefler sonucu elde ettikleri güç sayesinde, hırs ve gururun esiri olup, bir yandan çalışanların moral ve motivasyonu ile tükenmişlik ve örgütsel bağlılıkları üzerinde olumsuz etkilere neden olan davranışlar sergilerken, diğer yandan örgütün etkinliği ve verimliliğini, dolayısıyla performansını düşürmektedir.

¹ Dr., Kara Kuvvetleri Personel Başkanlığı, mkaradag75@gmail.com

racaktır. Bu kapsamda konu ile ilgili araştırmalar desteklenmeli, araştırmacılar ise teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Argandona, A. (2015) Humility in Management. *Journal of Business Ethics*, 32(1), 63-71. DOI: 10.1007/s10551-014-2311-8
- Beinart, P. (2010) *The Icarus Syndrome: A history of American Hubris*, New York: Harper Collins Publisher.
- Bozacı, İ., Çiftçi G.E., Güner A. (2018) Algılanan yönetici kibrinin, satış elemanlarının tükenmişlik ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisine yönelik bir alan araştırması. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 205-225. DOI: 10.17218/hititsosbil.418939
- Brennan, N. and Conroy, J. (2013) Executive hubris: the case of a bank CEO. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 26(2), 172-195. DOI: 10.1108/09513571311303701
- Claxton, G., Owen, D., Smith, E.S. (2015) Hubris in leadership: A peril of unbridled intuition. *Leadership*, 11(1), 57-78. DOI: 10.1177/1742715013511482
- Collins, J. (2001) *Good to Great: Why Some Companies Make the Leap and Others Don't*, New York: Harper Business.
- Eğinli Temel, A. ve Bitirim S. (2010) Örgütlerde Kişilerarası İlişkilerde Bir Problem: Psikolojik Yıldırma (Aktörlerin Ve Kurbanların İletişim Davranışları). *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24: 45-66.
- Garrard, P., Rentoumi, V., Lambert, C., Owen D (2014) Linguistic Biomarkers Of Hubris Syndrome. *Korteks*, 55: 167-181. DOI: 10.1016/j.cortex.2013.08.014
- Hayward, M.L.A., Forster, W.R., Sarasvathy, S.D., Fredrickson, B.L. (2010) Beyond Hubris: How Highly Confident Entrepreneurs Rebound to Venture Again. *Journal of Business Venturing*, 25(6), 569-578. DOI: 10.1016/j.jbusvent.2009.03.002
- Hollow, M. (2014) The 1920 Farrow's Bank failure: A case of managerial hubris?. *Journal of Management History*, 20(2), 164-178. DOI: 10.1108/JMH-11-2012-0071
- Jakovljević, M. (2011) Hubris Syndrome and a New Perspective on Political Psychiatry: Need to Protect Prosocial Behavior, Public Benefit and Safety of Our Civilisation. *Psychiatria Danubina*, 23(2), 136-138.
- Jiatao, L. and Yi, T. (2010) CEO Hubris And Firm Risk Taking in China: The Moderating Role Of Managerial Discretion. *Academy of Management Journal*, 53(1), 45-68. DOI: 10.5465/amj.2010.48036912
- Johnson, R.E., Silverman, S., Shyamsunder, A., Swee, H.Y., Rodopman, O.B. Cho, E, Bauer, A.J. (2010) Acting Superior But Actually Inferior?: Correlates and Consequences of Workplace Arrogance. *Human Performance*, 23(5), 403-427. DOI: 10.1080/08959285.2010.515279
- Koçel, T. (2018) *İşletme Yöneticiliği*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Kök Bayrak, S. (2006) İş Yaşamında Psiko-Şiddet Sarmalı Olarak Yıldırma Olgusu ve Nedenleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26: 433-448.
- Morris, J.A., Brotheridge, C.M., Urbanski, J.C. (2005) Bringing Humility to Leadership: Antecedents and Consequences of Leader Humility. *Human Relations*, 58(10), 1323-1350. DOI:10.1177/0018726705059929
- Owen, D. (2012). *The Hubris Syndrome: Bush, Blair And The Intoxication of Power*. London: Methuen Publishing.
- Owen, D. and Davidson, J. (2009) Hubris Syndrome: An Acquired Personality Disorder? A Study of Us Presidents and UK Prime Ministers over the last 100 Years. *Brain: A Journal of Neurology*, 132(5), 1396-1406. DOI: 10.1093/brain/awp008
- Özgüzel, S. ve Taş, S. (2016) Hubris sendromuna yakalanan yöneticilerde çocukluktaki aile içi iletişimin etkisinin incelenmesi. 21. *Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 119-132.

- Padilla, A., Hogan, R., Kaiser, R.B. (2007) The Toxic Triangle: Destructive Leaders, Susceptible Followers, and Conducive Environments. *The Leadership Quarterly*, 18:176–194. DOI: 10.1016/j.leaqua.2007.03.001
- Rego, A., Owens, B., Leal, S., Melo, A.I., E Cunha, M.P., Gonçalves, L., Ribeiro, P. (2017) How leader humility helps teams to be humbler, psychologically stronger, and more effective: A moderated mediation model. *The Leadership Quarterly*, 28(5), 639–658. DOI: 10.1016/j.leaqua.2017.02.002
- Rijsenbilt, A. and Commandeur, H. (2013) Narcissus Enters the Courtroom: CEO Narcissism and Fraud. *Journal of Business Ethics*, 117(2), 413–429. DOI: 10.1007/s10551-012-1528-7
- Ronfeldt, D.F. (1994). *Beware the Hubris-nemesis Complex: A Concept for Leadership Analysis*. Santa Monica: Rand Corporation.
- Russell, G. (2011) Psychiatry and Politicians: The Hubris Syndrome. *The Psychiatrist*, 35, 140 -145. DOI: 10.1192/pb.bp.110.031575
- Timuroğlu, K. ve İşcan Ö.F. (2008) İşyerinde Narsisizm ve İş Tatmini İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(2), 239-264.
- Tutar, H. (2004) *İşyerlerinde Psikolojik Şiddet*, Ankara: Platin Yayıncılık.
- Uysal, Ş.A. ve Çelik, R. (2018) Sağlık Meslek Gruplarında Hubris Sendromunun Varlığına İlişkin Keşfedici Bir Çalışma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi* (17. UİK Özel Sayısı), 103-118. DOI: 10.18092/ulikidince.432134
- Vera, D. and Rodriguez-Lopez, A. (2004), Strategic Virtues: Humility as a source of competitive advantage. *Organizational Dynamics*, 33(4), 393–408. DOI: 10.1016/j.jorgdyn.2004.09.006
- Yi T., Jiatao L., Yang, H. (2015) What I See, What I Do: How Executive Hubris Affects Firm Innovation. *Journal of Management*, 41(6), 1698–1723. DOI: 10.1177/0149206312441211
- Zhang, H., Ou, Y.A., Tsui, A.S., Wang, H. (2017) CEO humility, narcissism and firm innovation: A paradox perspective on CEO traits. *The Leadership Quarterly*, 28(5), 585-604. DOI: 10.1016/j.leaqua.2017.01.003